

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА
ОБЩИНА „МАРИЦА”
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА
БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД
И ДРУГИ ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО
ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ
2014 – 2020г.**

Приет с Решение № 77 на Общински съвет „Марица“

Взето с протокол № 3 от 23.03.2015г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за действие на община „Марица” 2014-2020г. определя и планира задачите и усилията на местната власт, НПО и общността към проблемите на маргинализираните групи в общината. В плана за действие са залегнали изискванията на нормативните актове, регламентиращи видовете услуги, децентрализацията при управлението и финансирането им. Той е неразделна част от Областната стратегия за интегриране на ромите на територията на Пловдив-област и се основава на приоритетите и насоките в държавната политика за тази сфера и конкретно на **НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ (2012- 2020)**.

Планът за действие ще се изпълнява в периода: 2014 – 2020, който период се покрива изцяло от Националния план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005-2015г.

Планът за действие е разработен като отворен документ, който ще се актуализира, допълва и изменя и ще бъде съобразен със спецификата на актуализирания Общински план за развитие на община „Марица”.

Цялостната му концепция е съобразена с главните стратегически цели, както на държавните политики, така и на целите на Община „Марица” по отношение на маргинализираните групи, а именно:

Подобряване на стандарта и качеството на живот на уязвимите групи, преодоляване на изолацията им, активизиране на гражданското общество за прояви на толерантност, съпричастност и активно социално поведение.

Настоящият план за действие има за цел да **анализира и идентифицира предпоставките и да планира дейностите, в изпълнение на интеграционната политика, насочена към българските граждани от ромски произход и други уязвими групи, живеещи в сходна ситуация** и с това да подпомогне развитието на Община „Марица”.

Чрез реализацията на Плана за действие община „Марица” се присъединява към европейските принципи на хуманност и солидарност, като осигурява интегриране на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.

В Плана за действие е заложена визията за развитието на общината като сигурно място за живот и отдых, основаващо се на местните ресурси, култура и традиции. Основен приоритет и грижа на общината са **младите хора**, грижите за тяхното отглеждане, възпитание, образование и професионална реализация на територията на общината, като поставя в центъра на своята грижа **проблемите на ромските младежи**.

Акцент в плана за действие е **постигането на баланс** между дейностите по социалното включване и дейностите, гарантиращи устойчиво развитие на общността. Основна част заемат дейностите **по интеграцията на ромското население**.

Реализирането на общинската политика в приоритетните направления е непрекъснат процес, но също и инструмент за единое действие на местните инициативи с държавните изисквания. Целта е да се подобри благосъстоянието на маргинализираните групи.

Настоящият документ се приема за период до 2020 г. включително. Планът за действие (ПД) 2014-2020 се изпълнява в два периода. Първият период, 2012-2014 г., завършва с изпълнението на Националния план за действие по международната инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.

Вторият период, 2014-2020 г., обхваща следващия програмен период на Европейския съюз по Оперативните програми за България с оглед финансовата подкрепа и чрез

инструментите на ЕС. С цел осигуряването на ефективност и устойчивост на мерките се предвижда междинен преглед/ актуализация на ПД през 2017 г.

С оглед на предстоящия междинен преглед през 2017г. Планът за действие на община Марица ще се разгледа, планира и изпълни на два етапа, съответно: 2014-2017 и 2017-2020.

В разработването на Плана за действие взеха участие служители от следните отдели и звена на община „Марица”: заместник-кмет „Социална политика, образование, здравеопазване и култура”; председателят на Общински съвет „Марица”, директорът и експертите от Дирекция „Инвестиционни технологии”; Секретарят на МКБППМН; Дейност „Образование”; Организатор на програмите за временна заетост, Председател на Сдружението на читалищата в Община „Марица”, Секретари на 18-те читалища от населените места на общината”, експерти от други дирекции и отдели в общината. В разработването се включиха и експерти от други дирекции в Общината, както и институции и партньори в лицето на Дирекция „Социално подпомагане - Марица”, Бюро по труда „Марица”, инспектор Детска педагогическа стая РПУ с. Труд, представители на ромската общност, кметове, лични лекари с практика на територията на община „Марица”, неправителствени организации с основна дейност интеграция на ромите и др.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РОМСКАТА ОБЩНОСТ

По данни на НСИ към 31.12.2013 г. населението на Община „Марица” е 32 008 души, от които 15 928 са мъже, а 16 080 – жени, съответно разпределени в 19 населени места. Населението на Община Марица представлява 4,5 % от това на Пловдивска област и 0,4 % от това на страната. В териториален разрез не се наблюдава значително отклонение на разпределение на населението в различните зони докато големината на населените места варира значително. Най-многолюдното село е Труд, а селото с най-малко жители е Желязно.

НАСЕЛЕНИЕ КЪМ 31.12.2013 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ, МЕСТОЖИВЕЕНЕ И ПОЛ

(Брой)

Области Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	7245677	3524945	3720732	5291675	2555342	2736333	1954002	969603	984399
Пловдив	678197	327127	351070	506913	242917	263996	171284	84210	87074
Марица	32008	15928	16080	-	-	-	32008	15928	16080
Пловдив град	341041	162664	178377	341041	162664	178377	-	-	-

Източник: НСИ, януари 2015г.

По последни данни от 15.12.2014г. от общинска служба ГРАО броят и разпределението на населението по постоянен адрес на територията на Общината е както следва:

Населени места		Общо
ОБЩИНА МАРИЦА		31213
1	С.БЕНКОВСКИ	1232
2	С.ВОЙВОДИНОВО	2080
3	С.ВОЙСИЛ	981
4	С.ГРАФ ИГНАТИЕВО	1725
5	С.ДИНК	856
6	С.ЖЕЛЯЗНО	378
7	С.КАЛЕКОВЕЦ	2723
8	С.КОСТИЕВО	1774
9	С.КРИСЛОВО	572
10	С.МАНОЛЕ	2904
11	С.МАНОЛСКО КОНАРЕ	645
12	С.РАДИНОВО	667
13	С.РОГОШ	3078
14	С.СКУТАРЕ	2311
15	С.СТРОЕВО	1647
16	С.ТРИЛИСТНИК	843

17	С.ТРУД	3951
18	С.ЦАРАЦОВО	2176
19	С.ЯСНО ПОЛЕ	670

На фона на задълбочаващата се демографска криза в национален мащаб, данните от броя на населението на община Марица показват значителна устойчивост и постоянство. Минимални са рисковете от обезлюдяване на населите места в следствие от висок коефициент на отрицателен естествен прираст.

За периода **2012-2014г.** не се наблюдават резки демографски изменения в структурата на населението на общината, а в краткосрочен план не се очертава възникване на рискове от негативни демографски тенденции – висока смъртност, ниска раждаемост и др.

Етническа структура

Етническа структура на Община „Марица”

(на доброволно отговорилите по време на преброяването) към 01.02.2011 г.

Населено място	Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	Етническа група				Не се самоопределям
		българска	турска	ромска	друга	
С.ГРАФ ИГНАТИЕВО	1714	1553	67	88
С.ДИНК	847	580	255	10
С.ЖЕЛЯЗНО	327	299	23	3
С.КАЛЕКОВЕЦ	2619	1855	58	463	6	237
С.КОСТИЕВО	1470	1220	109	118
С.КРИСЛОВО	606	530	74	..	-	..
С.МАНОЛЕ	2720	2495	86	131	-	8
С.МАНОЛСКО КОНАРЕ	700	606	..	92	..	-
С.РАДИНОВО	662	660	-	-
С.РОГОШ	2661	2289	19	344	4	5
С.СКУТАРЕ	2316	2002	17	277	3	17
С.СТРОЕВО	1512	1431	7	69	..	4
С.ТРИЛИСТНИК	857	621	..	143	..	46
С.ТРУД	3454	3324	15	99	12	4
С.ЦАРАЦОВО	1947	1932	10	3
С.ЯСНО ПОЛЕ	475	463	..	9	-	..
С.БЕНКОВСКИ	1071	1048	7	14
С.ВОЙВОДИНОВО	1909	1856	25	16	8	4
С.ВОЙСИЛ	967	775	86	97
ОБЩО:	28 834	25 539	897	1 977	58	363

Основен етнос в Община „Марица” според самоопределилите се граждани е българският – 88,57% от общия брой на населението, следван от **ромския – 6,86%, който е по-висок от същия показател за страна (4,42%) и турския –3,11 %**. Значително по-малки групи са останалите етноси – общо 0,2% и по-голяма е групата на несамоопределили се или отказали да отговорят – малко над 1%.

По неофициални данни и наблюдаване на различни индикатори към отделни публични институции (Дирекция Бюро по труда, Дирекция Социално подпомагане, училища, детски градини и др. на територията на общината) **ромското население в общината заема значителна част от общия брой на населението в Община „Марица”**.

Вероизповедание: Повече от 84% от анкетираните жители на Община „Марица” са посочили източно православно **християнско** вероизповедание, 0,68% са посочили католическо вероизповедание, малко над 1 % - 1,71 са се идентифицирали като протестанти, а 2,27 % са посочили, че са **мюсюлмани**.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ВЕРОИЗПОВЕДАНИЕ КЪМ 01.02.2011 ГОДИНА

Вероизповедание	Възрастови групи									
	Общо	0 - 9	10 - 19	20 - 29	30 -39	40 -49	50 -59	60 - 69	70 -79	80 +
Общо	21 802	1 591	1 884	2 750	3 074	2 905	3 066	3 109	2 428	995
Източноправо- славно	18 403	1 011	1 423	2 209	2 578	2 493	2 690	2 804	2 271	924
Католическо	149	13	8	24	18	27	24	21	10	4
Протестантско	372	37	73	74	65	51	31	29	8	4
Мюсюлманско сунитско	380	46	59	74	68	54	46	25	5	3
Мюсюлманско шиитско	78	4	6	12	10	9	15	15	5	2
Мюсюлманско	38	2	5	9	2	9	6	5	0	0
Арменско апостолическо православно	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Израелтянско	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Друго	15	1	4	2	4	2	0	0	0	2
Нямам	634	78	85	107	100	87	64	68	31	14
Не се самоопределям	1732	399	221	239	229	173	189	142	98	42

Източник,: НСИ, Преброяване 2011г.

Естествено движение на населението

Естественото движение на населението определя прираста и структурата на населението на всяка територия. *Естественото движение* е процес на непрекъсната смяна на поколенията. В основата си този процес е биологичен, но решаващо влияние върху него оказват социалните и икономическите условия на живот на населението.

Видно от данните, посочени в таблиците за 2012 и 2013г. може да се направи следния кратък анализ:

Забелязва се трайна тенденция към намаляване на населението, запазва се и отрицателният естествен прираст на населението, както и неговото застаряване. Ромските жени раждат два пъти повече от останалите жени в общината.

ЕСТЕСТВЕНО ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПРЕЗ 2012 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И ПОЛ										
	Живородени			Умрели			Естествен прираст			(Брой)
Области	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	
Общо за страната	69121	35662	33459	109281	56702	52579	-40160	-21040	-19120	
Пловдив	6694	3458	3236	9694	5124	4570	-3000	-1666	-1334	
Марица	297	141	156	523	290	233	-226	-149	-77	
Пловдив град	3611	1891	1720	3822	2018	1804	-211	-127	-84	

Източник: НСИ, януари 2015г.

ЕСТЕСТВЕНО ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПРЕЗ 2013 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И ПОЛ										
	Живородени			Умрели			Естествен прираст			(Брой)
Области	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	
Общо за страната	66578	34044	32534	104345	54827	49518	-37767	-20783	-16984	
Пловдив	6484	3352	3132	9251	4892	4359	-2767	-1540	-1227	
Марица	301	160	141	481	268	213	-180	-108	-72	
Пловдив град	3454	1800	1654	3752	1980	1772	-298	-180	-118	

Източник: НСИ, януари 2015г.

На фона на застаряващото население като цяло, се очертават проблемите с **ранните бракове, бедността и високата раждаемост на ромски деца**, в семейства с недостатъчни възможности за отглеждане на дете и родителски практики, пречателни социализирането на децата в по-късна възраст. Такива са: ниска или липсваща хигиенна култура, придружени от безработица и изолираност, ранното отпадане от училище, ниско образование или липса на професионална квалификация на голяма част от жителите, липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия. Тези места са районите с най-голям относителен дял на непълнолетни майки, деца, настанени в институции, деца, в риск от отпадане от училище. Акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори оказва най-силно влияние, когато семейството живее в рамките на собствената компактна малцинствена група.

Поради това общинският план набляга на интеграционните /социални, здравни, образователни, културни и др./ мерки, като цели да ангажира съществуващите законови и управленски структури и образователните и социални структури. Община „Марица” се

стреми да заема активна позиция, въз основа на разбиране и с нагласа за качествен диалог и обслужване на гражданите, особено насочени към интеграцията на етническите малцинства.

Раждаемост

ЖИВОРОДЕНИ ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И ПОЛ

(Брой)

Области Общини	2012			2013		
	Живородени			Живородени		
	общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета
Общо за страната	69121	35662	33459	66578	34044	32534
Пловдив	6694	3458	3236	6484	3352	3132
Марица	297	141	156	301	160	141
Пловдив град	3611	1891	1720	3454	1800	1654

Източник:НСИ, януари, 2015

През 2012 г. броят на ражданията в община Марица е 297, през 2013 - 301. Сравнително близки и с еднакви темпове се движат стойностите на ражданията в община Марица. Въпреки тежката икономическа криза в световен мащаб, раждаемостта в Общината остава почти непроменена. Отчита се минимален спад на ражданията за периода 2012-2014, тъй като през 2011 г. броят им е достигна до 308.

Смъртност

УМИРАНИЯ ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И ПОЛ

(Брой)

Области Общини	2012			2013		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Общо за страната	109281	56702	52579	104345	54827	49518
Пловдив	9694	5124	4570	9251	4892	4359
Марица	523	290	233	481	268	213
Пловдив град	3822	2018	1804	3752	1980	1772

Източник:НСИ, януари, 2015

По отношение на общата смъртност на населението в общината се наблюдава относителна стабилност на показателя. Броят на умрелите лица се движи около 500 човека годишно. За 2012г. броят на тези лица е 523, а за 2013 е 481 души.

Естествен прираст на населението в община Марица

Естествения прираст на населението в общината в периода между 2012 г. и 2013 г. се движи в границите между -226 и -180. През 2011 г. естественият прираст е – 181 души, което показва увеличение за 2012 и спад за 2013г. За периода 2012-2014г. стойностите на естествения прираст са по-високи за мъжете, отколкото за жените.

ЕСТЕСТВЕН ПРИРАСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО 2012-2014						
	2012		(Брой)	2013		(Брой)
Области	Естествен прираст			Естествен прираст		
Общини	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	-40160	-21040	-19120	-37767	-20783	-16984
Пловдив	-3000	-1666	-1334	-2767	-1540	-1227
Марица	-226	-149	-77	-180	-108	-72
Пловдив град	-211	-127	-84	-298	-180	-118

Източник: НСИ, януари, 2015

СРЕДНОГОДИШНО НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ

(Брой)

Области	2011			2012			2013		
	общо	в градовете	в селата	общо	в градовете	в селата	общо	в градовете	в селата
Общо за страната	7348328	5336366	2011962	7305888	5316384	1989504	7265115	5299772	1965343
Пловдив	682091	506907	175184	679872	506201	173671	678528	506519	172009
Марица	32455	-	32455	32394	-	32394	32153	-	32153
Пловдив град	338123	338123	-	338657	338657	-	340085	340085	-

Източник: НСИ, януари, 2015

От преброяването на населението през 2011г. до сега средногодишните стойности на броя на населението на община Марица бележат спад. От средно 32 455 души за 2011г. само за 2 години броя на населението е намаляло до 32 153 души за 2013г. Тенденцията за намаляване на населението е трайна, но с минимални стойности.

I. Преглед по приоритети. Анализ на ситуацията в общината

1. Приоритет: Образование

Достъп до образование 2014-2020

Като административна единица на държава членка на ЕС, Община Марица е предприела специфични мерки, за да гарантира равно третиране и да осигури пълен достъп на ромите до качествено образование в рамките на общообразователната система с оглед премахването на различията между ромските и другите ученици, като работи активно за завършването на всички ромски ученици най-малко на задължителното образование, и по-специално основното образование. За постигането на тази цел е необходимо следното:

- а) премахване на сегрегацията в училищата,
- б) намаляване на броя на преждевременно напусналите училище на всички нива на образованието, включително в средното образование, като се наблегне на професионалното образование;
- в) повишаване на достъпа до образование и грижи в ранна детска възраст, както и на тяхното качество, включително целенасочена подкрепа според нуждите;
- г) използване на приобщаващи и персонализирани методи на преподаване и учене, включително учебна помощ за изоставащите в учението и борба с неграмотността;
- д) насърчаване на по-висок родителски ангажимент и подпомагане на семействата с училищни медиатори, работещи изключително с ромите;
- е) подобряване на обучението на преподавателите и медиацията в училищата, насочени изключително към ромите;
- ж) разширяване на достъпа до втори шанс за образование, като се оказва подкрепа за преминаването между различните степени на образование, и осигуряване на възможност за ромите да придобият набор от умения, спомагащ за тяхното навлизане на пазара на труда.

Образователната структура на Община Марица е добре развита и предоставя благоприятни условия за качествено образование.

Съставена е от 16 целодневни детски градини и 13 училища, от които 11 са основни, а в селата Войсил и Динк са начални.

Средният брой на учениците на територията на общината за периода 2012-2014г. е 2067, а относителния дял на учениците от ромски произход е около 45-50%. Училища с висок процент са тези в селата Динк, Костиево и Калековец, докато с нисък процента са тези в селата Войводиново, Труд и Царацово. Децата в детските градини наброяват 1031, от които относителният дял на ромските деца приблизително съвпада с този на учащите – около 30-40%. Към училищното образование спадат и 4 подготвителни групи, като броят на децата в тях е 84, от които около 40% са деца от ромски произход.

Образователното равнище и професионалната подготовка на граждани са един от най-важните критерии за тяхното включване в социално-икономическия живот на всяко едно общество. Всички деца на територията на общината имат равен достъп както за детските градини, така и за училищата. Децата, които получават образование в съседно населено място се превозват със специализирани училищни автобуси до училището и обратно.

ПАРАЛЕЛКИ, УЧИЛИЩА, УЧИТЕЛИ, УЧАЩИ И ЗАВЪРШИЛИ В ОБЩОБРАЗОВАТЕЛНИ И СПЕЦИАЛНИ УЧИЛИЩА ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2012/2013 ГОДИНА ПО СТАТИСТИЧЕСКИ ЗОНИ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ ¹

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области Общини	Училища	I - IV клас				V - VIII клас				
		паралелки	учители	учащи		паралелки	учители	учащи		завършили
				общо	в т.ч. жени			общо	в т.ч. жени	
Общо	2112	12266	14388	253675	122505	10085	17278	219860	104060	42976
Пловдив	167	1140	1307	23522	11442	929	1553	19835	9381	3652
Марица	13	58	65	1111	524	48	82	931	451	100
Пловдив град	60	559	650	12155	5923	424	674	9828	4628	2178

Източник: НСИ, януари, 2015

ПАРАЛЕЛКИ, УЧИЛИЩА, УЧИТЕЛИ, УЧАЩИ И ЗАВЪРШИЛИ В ОБЩОБРАЗОВАТЕЛНИ И СПЕЦИАЛНИ УЧИЛИЩА ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2013/2014 ГОДИНА ПО СТАТИСТИЧЕСКИ ЗОНИ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ ¹

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области Общини	Училища	I – IV клас				V – VIII клас				
		паралелки	учители	учащи		паралелки	учители	учащи		завършили
				общо	в т.ч. жени			общо	в т.ч. жени	
Общо	2097	12467	14596	258840	125127	10052	17236	218548	103226	42807
Пловдив	167	1155	1310	24091	11728	924	1660	19665	9349	3615
Марица	13	61	70	1133	537	49	94	913	435	126
Пловдив град	60	575	655	12528	6127	420	754	9762	4624	2174

Източник: НСИ, януари, 2015г.

През последните години (2012-2014г.) в образователната сфера на община Марица се очертава ясна тенденция за увеличаване на броя на учащите. Трябва да се отбележи, че все повече български граждани с чуждо етническо самосъзнание, най-често принадлежащи към ромската и турската етническа група, имат желание за посещаване на училище, а части от този етнос имат желание дори за придобиване и на по-високо образование.

От друга страна съществуват редки отрицателни събития, показващи брой на децата и младежите, които никога не са посещавали или са отпаднали от училище. Имайки предвид социално-икономическия климат в етническите семейства от ромски или друг произход и тяхната народопсихология отпадането на децата се обяснява с липса на амбиция за по-нататъшно образование, създаване на семейство в ранна възраст или напускане на държавата с цел емиграция в чужбина. Според информацията подадена от директорите на началните и основните училища общия брой на отпадналите за периода 2012-2014г е **11 деца**. В същото време броят на завършилите през учебната 2013-2014г. се увеличава на 126 души, в сравнение с учебната 2012-2013г. – 100 души (по данни на НСИ, 2015г.).

Непрекъснато нараства броят на децата и младежите от малцинствата, които остават неграмотни или полуграмотни. Прави впечатление, че нараства броят и на българчетата, чиито семейства нямат материалната възможност да изпратят децата си на училище.

Главно икономически са причините за неграмотността и сред част от децата сред турската и българомохамеданската група. Увеличава се делът на децата, отпадащи от обучение през първите години. В България се наблюдава тенденция на завръщане на неграмотността, и то сред младите хора.

Благодарение на спечелени проекти по Оперативни програми и отпуснато национално и общинско съфинансиране част от сградите на училищата и детските градини са санирани – 4 училища и две детски градини по ОП „Регионално развитие”, една детска градина по Проект „Красива България”, подмяна на дограма в две училища по национални програми на МОН. Ежегодно се отделят средства за ремонтни работи и подобряване на отоплителните системи като все повече обекти използват природна газ или пелети. Община „Марица” има сериозни намерения и обръща особено внимание на сградите, които все още имат нужда от благоустрояване, ремонти, подобряване на енергоефективността и др.

За периода 2012-2014г. са извършени ремонтни дейности на училищата в с. Строево и с. Граф Игнатиево и на детската градина в с. Маноле. Напълно нова целодневна детска градина беше открита в с. Крислово, в която от общия капацитет половината от децата са на роми. Поради голямата численост и недостатъчния капацитет на детската градина в с. Труд стартира разширяването на сградата с още 2 групи. В с. Костиево също детската градина се ремонтира – изгражда се още една група с капацитет от 25 деца. След одобрен проект на община Марица се осъществи строеж и на ново профилирано училище в с. Маноле.

За провеждане на добър образователен процес и игри все още остава нуждата от ново и модерно оборудване. Що се отнася до неформалното обучение, то не е популярно и не е застъпено сред учениците и младежите в общината.

Данните на Националния статистически институт от последното преброяване 2011г. относно степента на завършено образование показват следното:

Населени места	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 години вкл., което още не посещава училище)
МАРИЦА	30069	2546	12047	9532	3353	1818	683	90
с.Бенковски	1281	110	579	422	106	50
с.Войводиново	2076	323	963	513	137	95	40	5
с.Войсил	992	88	363	339	127	58	12	5
с.Граф игнатиево	1747	187	805	493	150	80	25	7
с.Динк	765	9	108	226	154	159	105	4
с.Желязно	344	13	142	130	37	16	6	-
с.Калековец	2380	176	717	803	360	213	101	10
с.Костиево	1642	106	561	553	238	126	51	7
с.Крислово	601	44	261	172	55	43	22	4
с.Маноле	2750	129	988	1008	386	176	56	7
с.Манолско конаре	667	23	230	322	70	15	7	-
с.Радиново	702	62	329	230	52	28	-	..
с.Рогош	2834	171	1037	920	388	199	105	14
с.Скутаре	2265	197	929	693	260	115	68	3
с.Строево	1673	120	768	544	131	98	7	5
с.Трилистник	797	48	264	256	118	82	28	..
с.Труд	3757	465	1680	1036	360	178	28	10
с.Царацово	2151	255	1107	591	119	70
с.Ясно поле	645	20	216	281	105	17

Анализът на данните показва, че най – много са хората придобили средно образование. Въпреки големия брой лица, които никога не са посещавали училище, се наблюдава положителна тенденция на учащите роми да продължават своето образование. Може да се твърди, че определящ фактор за степента на образованието е икономическото благосъстояние на ромските семейства. Ранното отпадане от образователния процес се дължи на неспособност на родителите да пращат децата си на училище поради финансови причини, т.е факторите като бедност и безработица са водещи.

Необходима е комплексна интервенция, насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца, като:

- Допълване на липсата на професионална квалификация и образование;
- Допълнителна професионална квалификация и образование за младежите, отпаднали от училище или с основно и по-ниско образование;
- Подкрепа на родителите в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности за заетост;
- Изграждане на родителски капацитет и увереност;

- Мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;
- Директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции, както и превенция на изоставянето;
- Изграждане на механизъм на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация/

Община „Марица” активно работи по въпросите, свързани с придобиването на професионална компетентност сред ромското население. Последните данни показват обнадеждаващи стойности за роми, придобили част от професия, участници в проекти на общината, **като за периода 2012-2014г. от общо 78 бр. обучени по европейски програми, делът на ромите е около 60%.**

В училищата и детските градини на общината не съществуват напрежение, дискриминация и езикови бариери. Всички деца, които посещават детска градина или училище, успешно контактуват на български език, въпреки че в домашна среда преобладава турска или ромска реч. Това се дължи на факта, че въпреки етническата си принадлежност и езика, който преобладава в домашна среда или махалите, самосъзнанието на ромите е българско.

В повечето учебни заведения на общината са изградени клубове по интереси, в които децата развиват уменията си в различните области на науката, на музиката, художественото слово, рисуването, усвояването на традиционни български занаяти. Активно се развива детско-юношеския спорт. Всяка година с призови места на национални първенства ни радват децата от Хандбалния отбор в с. Труд, отборът по лека атлетика в с. Маноле, детският футболен отбор в с. Маноле. Наши ученици от селата Костиево, Рогош, Маноле и др. участват в национални конкурси за народно пеене и автентичен фолклор.

Антидискриминационното отношение и нагласа позволяват успешно социално включване на ромските деца и подрастващи в множество извънкласни и допълнителни дейности и мероприятия. В детските градини и училищата на територията на Общината са сформирани творчески групи и спортни местни клубове, занимаващи се с разнообразни дейности, като в тях членуват и взимат участие и ромски деца. Общите неофициални данни сочат, че във всички клубове по интереси като екология, градинарство, музика и фолклор на етносите участие взимат общо 67 деца от ромската етническа общност

Основните цели и задачи, свързани с развитието на образованието в общината са насочени към: привеждане на образователната система в съответствие с новите образователни закони; оптимизиране и актуализиране на училищните планове и програми съобразно държавните образователни изисквания и нуждите на съвременното развитие; оптимизиране и модернизиране на наличната материална база; постигане на максимален обхват при подлежащите на задължително образование и по-пълноценното интегриране на деца от малцинствата в системата на образованието; осигуряване на необходимите условия за обучение на деца със специфични потребности и обхващане в максимална степен на децата в системата на образованието.

Във връзка с образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства Община „Марица” работи активно по изготвянето на проекти за интеграция на ромите и спечели проект по ОП ”Развитие на човешките ресурси 2007-2013г.”. Общата цел на проекта „**Заедно можем повече**” и всички заложили по него дейности е да се приобщят децата от **малцинствен** произход и постигане на тяхната по-добра образователна и предучилищна подготовка, което ще улесни участието им в етапите на училищното обучение, както и адаптацията им в образователната и възпитателна среда на детската градина. За да се променят нагласите на хората към различните етноси и да има силни

общности, в които и най-слабите елементи вървят напред, е изключително важна възможността за получаване на качествено образование и място в училище за всяко едно дете. В основата на стереотипите е непознаването, затова трябва да се насочат инвестиции в интеркултурното обучение за деца и възрастни. Проектът се осъществява от **Община Марица**, в партньорство със СФ „Инди-Рома 97“-гр.Куклен и ЦДГ „Буратино“-с.Костиево, филиал с.Радиново и е финансиран от ЕС и ЕСФ по схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства” на ОП „Развитие на човешките ресурси”. Приложените мерки бяха насочени към включване в образователния процес на групи в неравностойно положение, изграждане на стимули за учене и подобряване качеството на обучението и въвеждане на система за повишаване на квалификацията на преподавателите работещи с деца от етнически малцинства. Дейностите съдържаха и работа с родители за допълнителна подкрепа за включване в образователната система и утвърждаване на межкултурна толерантност.

Проектът се реализира в периода април 2013 – декември 2014г., а в заниманията участваха 310 деца – 138 от ромски и турски и 172 от български произход. Допълнителните образователни дейности за децата се провеждат 10 месеца /от м.октомври 2013г. до м.ноември 2014г./ от 26 квалифицирани преподаватели в 26 клуба/ателиета.

2. Приоритет: Здравеопазване

Достъп до здравеопазване 2014-2020

За периода 2014-2020г. Община Марица следва да предприеме специфични мерки, за да гарантира равно третиране и премахване на разликата между ромите и другите пациенти, така че да се подобри достъпът на ромите, наравно с другите, до превенция, първични здравни грижи, спешна медицинска помощ и специализирани здравни услуги. Тази цел следва да бъде постигната чрез:

- а) гарантиране на предоставянето на основни социални услуги и пълни здравни услуги за ромите;
- б) осигуряване на редовни медицински прегледи, предродилни и следродилни грижи, семейно планиране;
- в) прилагане на схеми за безплатна ваксинация, насочени по-специално към живеещите в маргинализирани и отдалечени райони;
- г) обучение на роми за квалифицирани здравни медиатори.

Справката за извършената регистрация по ЗЛЗ в РЗИ – Пловдив **към януари 2015г.** сочи, че на територията на общината има 19 общопрактикуващи лекари и 24 дентални медици, 1 бр. дентален медик (специализирана медицинска помощ), 1 бр. лаборатория МТЛ или общо 45 медицински лица. Добра е и аптекната структура в общината – аптечни заведения има в 16 от общо 19 населени места, в с. Радиново има частен функциониращ хоспис “Анима”, а в случаите на нужда от спешна медицинска помощ населението се обслужва от Спешна помощ – гр. Пловдив. По преценка на личните лекари на състоянието на болелите те биват насочвани и настанявани в лечебните заведения в гр.Пловдив. Във всички 19 на брой населени места на територията на общината съществуват здравни кабинети, като общото състояние на сградите и медицинските кабинети е сравнително добро. Общата здравна ситуация в община Марица е стабилна и масови комплексни проблеми съществуват рядко.

АМБУЛАТОРИЯ ЗА ИНДИВИДУАЛНА ПРАКТИКА ЗА СПЕЦИАЛИЗИРАНА ПОМОЩ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА		
ОБЩИНА	СПЕЦИАЛНОСТ	АДРЕС НА ПРАКТИКАТА
Марица	ОРАЛНА ХИРУРГИЯ	с. Строево

Източник: Публични регистри на РЗИ, януари 2015г.

АМБУЛАТОРИЯ ЗА ИНДИВИДУАЛНА ПРАКТИКА ЗА ПЪРВИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ		
	ОБЩИНА	АДРЕС НА ПРАКТИКАТА
1.	Марица	Маноле
2.	Марица	Бенковски
3.	Марица	Рогош
4.	Марица	Труд
5.	Марица	Скутаре
6.	Марица	Царацово
7.	Марица	Войводиново
8.	Марица	Царацово
9.	Марица	Костиево
10.	Марица	Маноле
11.	Марица	Граф Игнатиево
12.	Марица	Труд
13.	Марица	Войсил
14.	Марица	Калековец
15.	Марица	Строево
16.	Марица	Рогош
17.	Марица	Крислово
18.	Марица	Труд
19.	Марица	Войводиново

АМБУЛАТОРИЯ ЗА ИНДИВИДУАЛНА ПРАКТИКА ЗА ПЪРВИЧНА ПОМОЩ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА		
	ОБЩИНА	АДРЕС НА ПРАКТИКАТА
1.	Марица	Войсил
2.	Марица	Костиево
3.	Марица	Строево
4.	Марица	Маноле
5.	Марица	Маноле
6.	Марица	Граф-Игнатиево
7.	Марица	Калековец
8.	Марица	Войводиново
9.	Марица	Войсил
10.	Марица	Войводиново
11.	Марица	Труд
12.	Марица	Труд
13.	Марица	Трилистник
14.	Марица	Царацово
15.	Марица	Граф-Игнатиево
16.	Марица	Калековец
17.	Марица	Манолско Конаре
18.	Марица	Труд
19.	Марица	Рогош
20.	Марица	Царацово
21.	Марица	Труд
22.	Марица	Маноле
23.	Марица	Скутаре
24.	Марица	Войводиново

Източник: Публични регистри на РЗИ, януари 2015г.

Липсата на знания в областта на здравната култура и здраве сред ромските младежи е изключително висока, което е и една от причините за високото ниво на раждаемост в малолетна и непълнолетна възраст в община „Марица“.

В Община „Марица“ се провеждат ежемесечни лекции, беседи и обучения с цел превенция на противообществени прояви.

Провеждани лекции и здравни беседи по училищата 2012-2013 и 2013-2014 учебна година

Лекции	Училища - 13
Лекции „Насилие в училището“	всяко училище
Лекции „Злоупотреба на деца в интернет“	всяко училище
Лекции „Вреда от тютюнопушенето“	всяко училище
Лекции „Наркотична зависимост“	всяко училище
Лекции „ХИВ/СПИН“	всяко училище

Основен здравен проблем съществува в селата с висока концентрация на ромско население. В селата Калековец и Динк общата здравна картина е изключително контрастна на останалите населени места, където ромското население е сравнително по-малко. Трябва да се обърне особено внимание на тамошното ромско население, поради бременност на малолетни и непълнолетни ромски момичета или прекалено късно посещаване на женски консултации при бременност, ниската сексуално-здравна култура, превенция от ранно забременяване и опасностите, които тя крие както за майките, така и за новородените.

Ромите в общината поддържат добри санитарно-хигиенни условия в жилищата си, посещават редовно медицинските кабинети най-често за профилактика на нивото на кръвното налягане.

Личните лекари наблюдават особено сериозното им отношение към личното здраве, загриженост и изпълнителност на родителите от ромския етнос при задължителното имунизирание на децата.

Населението в детска възраст боледува най-често от масовите инфекциозни заболявания – сезонни грипове и вируси, поразяващи горните дихателни пътища. Лекарите забелязват у децата в училищна възраст изкривявания на опорно-двигателната система, късогледство и затлъстяване. Затлъстяването в ранна детска възраст неминуемо води след себе си тежки последствия, свързани със заболявания от диабет, хипертония.

Притеснителен е фактът за честата заболяемост на населението в трудоспособна възраст от сърдечно-съдови заболявания – около 50% - 60% и диабет. В с. Строево почти всички мъже от ромския етнос са преминали инфаркт. Лошите навици в културата на храненето оказват влияние главно чрез случаите на затлъстяване, повишен холестерол, високо кръвно налягане.

При жените се наблюдават зачестели заболявания на ендокринната система, които с течение на времето прерастват в онкологични заболявания и най-често завършват със смърт. Онкологичните заболявания са много разпространен фактор за смъртност сред населението. При жените от ромското население както в зряла, така и в по-ранна възраст съществуват случаи на психически разстройства, изразени чрез депресии и панически разстройства.

2.1 Подприоритет: Спорт и спортна инфраструктура

Развитието на спортната дейност в Община „Марица” с годините е достигнало добро ниво и съществуват добри спортни традиции. Във всички населени места, съставляващи общината, има отредени терени за спорт – 16 футболни игрища (без селата Желязно, Динк, Бенковски) и 8 комбинирани спортни площадки. Създадени са 17 футболни клуба. Освен представители на отбори мъже в селата Рогош, Маноле, Труд, Скутаре, Войсил, Бенковски и Строево има и юношески формации с около 20% ромски участници.

Освен тях има регистрирани два хандбални клуба в с.Труд, както и баскетболен клуб в с.Рогош, клуб по конен спорт в с. Войводиново. На територията на общината има и басейн в с. Граф Игнатиево, който се използва за различни спортни мероприятия.

Община „Марица” участва в Държавните игри на малките селища по следните видове спорт:

- Хандбал – с. Труд с 30% участници от ромски произход
- Баскетбол – с. Рогош с около 10 % ромски участници в отборите.

От 2014г. стартира изграждането на многофункционална спортна зала в с. Маноле, в която е предвидена за мини футболно игрище, както и за хандбал, волейбол и баскетбол. Изграждането на многофункционалната зала цели благоустрояването, модернизирването на спортната инфраструктура и повишаването на спортната култура и затвърждаване на положително отношение към спорта и спортните традиции. Осъществяването на този мащабен проект ще позволи на повече деца независимо от етническия им произход заедно да затвърждават спортните си умения, а също и да се забавляват.

Конната база „Хан Крум” с. Войводиново е най-голямата на Балканския полуостров с 5 000 зрителски места, ресторант и лятна градина. През годините там са провеждани състезания от европейско и световно ниво.

За поддържане на общото физическо здраве, населението ползва откритата и закрыта /физкултурни салони/ спортна база на училищата, която за съжаление няма необходимия капацитет и не е в добро състояние, което пречи за системни занимания с физическа култура и спорт през зимния сезон.

На територията на общината съществуват благоприятни природо-климатични условия за развитието на спортният лов. На територията на с. Труд, ЛРД „Сокол” има стрелкови комплекс, където се провеждат и международни състезания. Комплексът е общодостъпен и се ползва от ловци и от граждани, независимо от етническата им принадлежност.

Заниманието със спорт е добра основа за интеграция и изграждане на толерантност към различните, затова, независимо от състоянието на спортните площадки, Община „Марица” провежда общински първенства по следните видове спорт:

1. Футбол, хандбал, лека атлетика, баскетбол, като се има предвид, че във всички организирани общински състезания и турнири участват роми. Само за последните първенства участието на ромите в тях достига до 40%, което е ясен признак за антидискриминационната политика на община Марица и антидискриминационното отношение на гражданите към този етнос.

Традиционни и ежегодни за Общината са:

1. Спортни състезания и празници посветени на 8 април Международният ден на ромите, в с. Динк се провежда футболен турнир и лека атлетика
2. 25 март - Празник на община Марица с организирани състезания по футбол и лека атлетика
3. Във връзка със 17-ти май, Световният ден на спорта, се провеждат състезания по лека атлетика и футболен турнир в с. Маноле
4. Общинско първенство за юноши до 15г. по футбол, хандбал, баскетбол и лека атлетика
5. Общинско първенство по баскетбол за деца до 12 години
6. Ежегодно под патронажа на кмета на Общината се организира футболен турнир за Купата на кмета.

Регистрираните спортни клубове в Общината постигат изключително добри регионални и национални успехи: двукратни републикански шампиони са клубовете ни по хандбал, **за периода до 2014г. вече са осемкратни шампиони на Държавните игри на малките селища** по хандбал.

Във всички спортни клубове и прояви са включени представители на ромската общност. В клуба по хандбал за юноши и младежи до 15г. 30% от момичетата и 50% от момчетата са роми. В с. Калековец участниците във футболния клуб са предимно роми.

С голям обществен интерес беше прието провеждането на Местния турнир по белот в с. Труд. Проведен за първи път през 2014г. турнирът набира популярност и по инициатива на местната администрация и предложение на гражданите турнирът прерасна в Общински. Достъпът до турнира е гарантиран за цялото население, независимо от етническата им принадлежност и самосъзнание. Около 10 % е участието на ромски представители в турнира за 2014г., а прогнозите и очакванията за участието им в Общинския турнир по белот 2015г. варира между 15% - 20%.

3. Приоритет : Жилищни условия

Достъп до жилищно настаняване 2014-2020

Община Марица следва да предприеме специфични мерки, за да гарантира равно третиране и премахване на разликата между ромите и останалата част от населението, така че жилищната политика и мерки да обхванат и ромите. Тази цел следва да бъде постигната чрез:

- а) премахване на пространствената сегрегация и насърчаване на премахването на сегрегацията;
- б) обучение на роми за квалифицирани медиатори за насърчаване на използването на обществените услуги и инфраструктури от всички роми.

Основна цел по приоритет „Жилищни условия“ е подобряване на жилищните условия, включително и прилежащата техническа инфраструктура. През 2014г. стартира процедура по разширяване на урбанизираната територия и включване на парцели, които са застроени без устройствен статут в с. Костиево. Извършено е заснемане на парцелите, които са застроени от жители от ромски и/или турски произход, но поради тежката административна процедура необходимите разрешения все още не са влезли в сила.

През 2014г. са предприети действия за изграждане на техническа инфраструктура – водоснабдяване и канализация в с. Бенковски, осъществени са и дейности свързани с

подобряване на енергийната ефективност в ОУ „Граф Н.П. Игнатиев“, с. Граф Игнатиево и ОУ „Христо Смирненски“, с. Строево.

Основен недостатък на цялостната жилищно-материална база е липсата на канализационна система. Тъй като Общината е от селски характер, преобладава строителството на семейни къщи. В годините на Прехода, а и до днес голяма част от ромското население живее и работи извън страната. Завърналите се роми видимо подобряват и благоустрояват жилищата си и може да се твърди, че около 95% от ромите поддържат жилищата си в много добро състояние и обръщат особено внимание на санитарно-хигиенните условия в домовете си. Като основен проблем, засягащ жилищата на ромите, се очертава значително нарасналият брой на незаконно построените жилища. Безразборното строителство върху общински имоти или земеделски парцели извън регулация и чувството за безнаказаност сред ромите е фундаментален национален проблем, за който е необходимо да се предприемат своевременни мерки.

Въпреки че част от жилищата спада към т.нар. „старо строителство“, състоянието на сградите е видимо добро, електрифицирани са и с функционираща водопроводна система, а новопостроените в никакъв случай не представляват опасност за здравето или за сигурността им.

На територията на Общината ромите са концентрирани в махали и квартали със 100% ромско население, което предполага социалната им изолация. Единици успешно съжителстват в съседство с българско население.

Във връзка с приоритет „Жилищни условия“ на Плана за действие на община Марица 2014-2020г. за изпълнение на Националната стратегия за интегриране на ромите (2012г-2020г.) и Десетилетие на ромското включване 2005г. – 2015г. община „Марица“ предоставя подробна информация, обобщена от кметствата на населените места за възможни терени за застрояване на Социални жилища.

ЖИЛИЩЕН ФОНД

Населено място	Нето площ на жилищните терени или урегулирани жилищни имоти в кв.м.			
с. Желязно	X	X	X	X
с. Царацово	X	X	X	X
с. Бенковски	X	X	X	X
с. Войсил	X	X	X	X
с. Радиново	X	X	X	X
с. Трилистник	X	X	X	X
с. Крислово	18766 кв.м.	X	X	X
с. Строево	600 кв.м.	X	X	X
с. Динк	23043 кв.м.	X	X	X
с. Костиево	81000 кв.м.	X	X	X
с. Граф Игнатиево	900 кв.м.	X	X	X
с. Маноле	1 бр.	X	X	X
с. Скутаре	6000 кв.м.	3000 кв.м.	X	X
с. Рогош	27000 кв.м.	15000 кв.м.	X	X

с. Ясно поле	1332 кв.м.	774 кв.м.	839 кв.м.	X
с. Войводиново	500 кв.м.	500 кв.м.	500 кв.м.	X
с. Манолско Конаре	577 кв.м.	565 кв.м.	581 кв.м.	596 кв.м.
с. Калековец	560 кв.м.	547 кв.м.	541 кв.м.	541 кв.м.
с. Труд	535 кв.м.	536 кв.м.	536 кв.м.	536 кв.м.

4. Приоритет: Заетост и социално включване

Достъп до заетост 2014-2020

Гарантирането на равен достъп до заетост, равното третиране и премахване на разликата между ромите и другите работници с цел да се подобри положението на ромите по отношение на заетостта е част от рамката на основната политика на община Марица. Тази цел следва да бъде постигната чрез:

- а) подпомагане на първоначалния професионален опит, обучението в процеса на работа, учението през целия живот и придобиването на квалификация;
- б) насърчаване на самостоятелната заетост и предприемачеството;
- в) предоставяне на равен достъп до основните обществени служби по заетостта заедно със специфични и индивидуализирани услуги за ромите, търсещи работа, както и насърчаване на наемането на квалифицирани роми като служители в администрацията на Общината;
- г) обучение и наемане на квалифицирани ромски медиатори за предоставяне на консултации и съвети за възможностите за кариера;
- д) премахване на пречките, в това число и дискриминацията, пред (повторното) навлизане на отворения пазар на труда.

Основна цел по приоритет „Заетост“ е осигуряването на достъп на ромите до пазара на труда и до различни инструменти и инициативи за самостоятелна заетост. През 2014г. в сравнение с 2013г. се отчита минимално понижаване на лицата, които са били ангажирани чрез програми за временна заетост на национално и регионално ниво. За община Марица от около 120 ангажирани през 2013г. за 2014 г. броят на лицата спада до около 90-95 човека.

4.1 Заетост

Според последните актуални данни на Дирекция „Бюро по труда Марица“ броят на официално регистрираните безработни към края на 2014г. възлиза на 1129 души, **от които 388 регистрирани са се самоопределили като роми.** Дирекцията „Бюро по труда – Марица“ активно реализира държавната политика за насърчаване на заетостта и закрила при безработица и популяризира текущите програми и насърчителни мерки за заетост сред работодателите в региона. Това дава положително отражение на местния трудов пазар поради факта, че обхваща голяма част от рисковите групи.

ПРИЗНАК	2012	2013	2014
Бр. безработни в края на периода	1323	1340	1129
Средно годишно равнище на безработица	10,20%	10,02%	9,3%
Безработни младежи до 29г.	312	329	256
Безработни по етническа принадлежност	147	203	388

Рискът от безработица сред ромите е два пъти по-голям, отколкото при останалото местно население. Хората, които нямат квалификация, по-трудно намират работа. От друга страна, след отпадане от училище, младежите губят трудовите си навици.

Тази бележка показва, че много ниските образователни нива сред ромите в работоспособна възраст водят до изключване от пазара на труда и последващи от това икономически загуби. Тези загуби биха могли да бъдат избегнати, ако ромите в работоспособна възраст се бяха радвали на по-добро и по-продължително образование.

Проблемите със заетостта и трудовите доходи обикновено са сред първите в класацията от трудности, които биват посочвани като сериозно касаещи домакинствата на ромите. Земеделието като източник на препитание е важен начин за оцеляване на ромите в общината, въпреки че достъпът им до земя и капитал е ограничен. В същото време отпусканите хуманитарни помощи често имат **деморализиращо** въздействие върху ромската общност и **насърчават културата на зависимост**.

За да бъдат постигнати тези необходими по-високи нива на човешки капитал, са нужни значително по-големи инвестиции във включващо и висококачествено образование за децата от ромски произход, включително и ранно детско образование, както и възможности за образование на възрастни роми през целия живот. За щастие, разходите по тази инвестиция са значително по-малки от държавните приходи, които тя би генерирала. Демографски по-младото ромско население ще заема все по-голям дял от населението в работоспособна възраст, което от своя страна ще трябва да поеме икономическите предизвикателства на скоростно застаряващото население, и много бързо става ясно, че социално-икономическите аргументи срещу бездействието са твърде силни, за да бъдат пренебрегвани. Именно с оглед на посочените аргументи администрацията на община Марица активно работи в тясно сътрудничество с Дитекция Бюро по труда „Марица“ и за периода 2012-2014г. могат да се посочат следните резултати от включени в Национални, Регионални и Оперативни програми за заетост и включване и развитие програми:

1. По ОП „Развитие на човешките ресурси“ от обучените и придобили част от професия лица делът на ромите е около 50-60%
2. По Националните програми за заетост е осигурена работа и заетост на лица без квалификация, без образование и над 50-годишна възраст като от общо 140 човека на ромите е над 80%
3. По ОП РЧР за 2013-2014г. на трайно безработни лица или без образование и придобили

Основната цел на програмите е осигуряване на заетост и социална интеграция на безработни лица, които са обект на месечно социално подпомагане. Тази цел се постига чрез разкриване на работни места - в общополезни дейности, както и повишаване на пригодността им за заетост, чрез усвояване на нови умения. С проектите се подпомага изпълнението на важни за общината и държавата дейности като намаляване на разходите за социални помощи, подобряване на условията на живот на населението на община Марица и не на последно място намаляване на безработицата, особено сред ромското население. Ниската квалификация на лицата с ромски произход, които могат да бъдат наети, е най-големият проблем при намирането на работа, затова решаването на този проблем ще доведе до повишаване стандарта на живот на тези групи. Осигурената им заетост ще доведе до успешното им реализиране и в бъдеще.

Ромите, които изкарват поминъка си в сенчестата икономика или произвеждат селскостопанска продукция, обикновено описват себе си като безработни. Въпреки обаче широкото участие в неформалната икономика ромските домакинства силно зависят от социални помощи и други бюджетни плащания (пенсии, детски надбавки, др.). Ниските нива на заетост и ниското търсене на притежаваната от повечето роми квалификация са сред основните параметри, обуславящи присъствието на ромите на пазара на труда. Те се дължат основно на ниска конкурентоспособност, поради ниска образователна степен и/или липса на професионална квалификация.

Образователно равнище	2012	2013	2014
Висше	50	61	58
Средно	357	419	303
основно	189	233	221
Начално и по-ниско	727	627	547

Източник – ДБТ – „Марица“

Повишаване предлагането на работни места и заетостта в общината е основна цел на Регионална програма за заетост, тя е специфичен инструмент на политика на пазара на труда, посредством който се преодолява проблемът безработица при ромите. Едновременно с това се дава възможност за предприемане на действия, водещи до преодоляване на негативните тенденции, свързани с последствията върху пазара на труда от икономическата криза.

4.2 Социално включване

Намаляване на бедността и социално приобщаване 2014-2020

Община Марица би могла да работи още по-ефективно в посока намаляване на бедността и социалното изключване, които засягат ромите, чрез инвестиции в човешки капитал и политики за социално сближаване, по-специално чрез:

- а) даване на възможност за прилагане на политиките за приобщаване на ромите чрез целенасочени и обвързани с условия схеми за подкрепа, включително обезщетения и услуги, подпомагащи (повторното) навлизане на пазара на труда; насърчаване на приобщаващи пазари на труда и предоставяне на адекватно подпомагане на доходите;
- б) постигане на по-устойчиви и адекватни социални обезщетения и услуги, предоставяни на ромите, чрез по-добро насочване, опростяване на

процедурите, борба с измамите и грешките, по-широко въвеждане на схемите за социално подпомагане и чрез осигуряване на стимули за превръщане на недеklarираната трудова дейност в официална заетост.

Вземайки предвид размерът и относителният дял на ромското население в Община Марица, интегрирането на ромите е един от ключовите аспекти на Общинския план за развитие на Община Марица за периода 2014-2020г.

Във връзка със **социалното включване** Община „Марица“ притежава вече дългогодишен опит в предоставянето на социални услуги. Проектите на Община „Марица“, свързани с предоставянето на социалните услуги „Личен асистент“ и „Социален асистент“ и „Домашен помощник“ осигуряват качествена грижа в семейна среда за тежко болни хора и лица с увреждания и самотноживеещи възрастни хора, осигуряват заетост на пълно или частично работно време на наетите лица, дават социална сигурност на включените в проекта лица в краткосрочен план (социално осигуряване и за здравно осигуряване) и в дългосрочен план (пенсионно осигуряване) и не на последно място повишават квалификацията и увеличават опита на лицата, полагащи грижи за подобряване на условията на живот и жизнената среда на хората с увреждания и самотни възрастни хора. В тези проекти са включени лица от ромския етнос.

През месец март 2012г. Община „Марица“ приключи изпълнението на проект „Спокойствие за възрастни хора с трайни увреждания и самотноживеещи чрез получаване на подкрепа и внимание у дома“ по схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.2.07 „Грижа в семейна среда за независимост и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора – дейности „Социален асистент“ и „Домашен помощник“ – фаза 3. По проекта се обслужваха общо 75 потребители на социалните услуги от общо 44 социални асистенти и домашни помощници, от които достъп до социалните услуги имаха едва 4 роми, работещи по трудови правоотношения като „Домашни помощници“ или „Социални асистенти“.

Община Марица се стреми да засили процесите на интеграция и сближаване и да осигури за всички граждани равен достъп до наличните възможности и ресурси. Сред хората с увреждания има извънредно много безработни. Една от основните цели на инициативите на общината е разширяване на перспективите им за намиране на работа и промяната на отношението към лицата с увреждания на пазара на труда. Проблемите на хората с увреждания са включени в приоритет „Заетост и социално включване“ от Общинския план за действие и в националните стратегии за социална закрила и социално приобщаване.

От общия брой ангажирани в изпълнението на Проект „*Подкрепа за достоен живот*“ на социалната услуга „Личен асистент“ относителният дял на ромите е нисък – под 10%, като се има предвид, **че всички лица**, включени в програми и проекти от такова естество са в изключително уязвимо социално положение – както хората, на които се предоставя социалната услуга „Личен асистент“, така и обгрижващите ги лични асистенти.

В с. Строево, общината е изградила Дневен център за възрастни хора в пенсионна възраст, където се осигурява пълно обслужване през деня на 40 човека. Тази дейност е делегирана от държавата от 2010 г. Дневният център включва освен ежедневните занимания по шах, табла и други занимателни дейности и различни екскурзии, посещения на музеи, чествания на рождени и именни дни, пресъздаване на български народни обичаи, здравни беседи. В центърът хората от третата възраст развиват своите социални контакти и се чувстват пълноценни граждани.

5. Приоритет: Върховенство на закона и недискриминация

Борба с дискриминацията 2014-2020

5.1. Като част от държава членка на ЕС, Община Марица ефективно прилага административни разпоредби и практики, целящ идентифицирането и отмяната на всички дискриминационни или сегрегационни мерки.

5.2. Община Марица прилага мерки за премахване на сегрегацията по отношение на ромите на местно равнище. Политиките и мерките за борба срещу сегрегацията следва да бъдат съпътствани от подходящи програми за обучение и информация, насочени към местните общински служители и представители на гражданското общество, в това число самите роми.

5.3. В случай на принудително изселване община Марица следва пълното спазване не само на достиженията на правото на ЕС, но и на международните задължения в областта на правата на човека, по-специално съгласно Европейската конвенция за правата на човека.

5.4. За периода 2014-20120г. Община Марица следва да приложи мерки за борба с дискриминацията срещу ромите в обществото, по-специално чрез:

- а) повишаване на осведомеността на ромските общности и на широката общественост относно ползите от интегрирането на ромите;
- б) повишаване на осведомеността на широката общественост относно културното многообразие на обществата и включване на тези аспекти в учебните планове и материали, когато това е уместно.

Защита на ромските деца и жени 2014-2020

Община Марица се ангажира с прилагането на методи, мерки и механизми за борба с дискриминацията, с която се сблъскват ромските деца и жени, включително множествената дискриминация, като следи за спазването на законодателството относно браковете на непълнолетни, работа в подкрепа на борбата се срещу принудителните бракове и абсолютно забранява просията, в която са въввлечени деца. При прилагането на всички мерки и при разработването на добри практики за борба с дискриминацията и защита на ромските жени и деца Община Марица ангажира във всички действия включването на всички заинтересовани лица, като например здравни инспектори и инспектори по труда, полицията, образователни експерти и членове на неправителствени организации и сдружения, както и представители на гражданското общество.

6. Приоритет: Култура и медии

Община „Марица” е разположена на свещена земя, пресечена от реките Марица и Стряма, която пази свидетелства за изключително богата история. Тук са разкрити над 300 паметници на културата могили, селища, гробници, статуетки, колони. Тези открития говорят за богата история от най-дълбока древност - от времето на траките, през епохата на римското господство до наши дни. Многобройни са митовете, легендите и преданията за личности, като основателя на с. Маноле-Майстор Манол; рода Търневи; съратника на Дякон Васил Левски - дядо Иван Арабаджията от Царацово; за самият Левски, пребродил селата от региона.

Средище на културната дейност в нашата община са Народните читалища и библиотеки. Със своята високо благородна и патриотична дейност те съхраняват традициите и ритуалите и поддържат жив Българския дух. Основните им дейности са:

- Развитие и поддържане на библиотечното дело. Периодичен печат и абонамент за художествена литература. Всички библиотеки функционират с основните си отдели – художествена литература, детски четива, техническа литература и изкуство.

- Художествена самодейност – в различните читалища работят най-разнообразни по жанр любителски състави - музикални, хорови, драматични, фолклорни, танцови, театрални, ръководени от професионалисти. Те имат многобройни участия в общината, областта, на национални прегледи и в чужбина.
- Образователно-просветна дейност. В Школата по изкуства се провеждат обучения по различни видове музикални инструменти, езици, танци.
- Концертна дейност – това е съвместна дейност, организирана от читалищата и най-различните професионални импресарски агенции, къщи, продуценти и организатори. Тази дейност протича през цялата година и е от най-разнообразен характер – поп-фолк изпълнители, рок-състави, класическа музика, драматични спектакли, конкурси за красота, модни ревюта.

Общинските прегледи на художествената самодейност се превръщат в истински празници на народното творчество с участието на изпълнители от 4 до 84 години. Нашите самодейни състави разнасят славата на Община „Марица” по много национални и международни конкурси и фестивали.

За „хората от третата възраст” - нашите баби и дядовци функционират 14 клуб на пенсионера в селата Войводиново, Динк, Калековец, Костиево, Крислово, Маноле, Манолско Конаре, Рогош, Скутаре, Строево, Трилистник, Труд, Царацово, Ясно поле. В тях се провеждат здравни беседи, консултации, чествания на рождени и имени дни, развива се художествена самодейност.

Религията, като част от бита и културата на населението, е представена от 18 сгради на православни храмове и няколко параклиса. В много селища празничната културна обредност съвпада с религиозните празници и на тях са посветени ежегодните традиционни събори.

Официалният празник на Общината е 25 март - „Благовещение” и всяка година по традиция се провежда в различно населено място.

Във всички дейности са включени роми. В дейностите по изкуства се промотират ромските празници и обичаи. Има какво да се желае по отношение на представянията, но извънкласните дейности, застъпени по училищата в момента, добре балансират нуждите предимно на ромските деца. В дейностите по култура и интереси, най- безпроблемно се отработват уменията за общуване и комуникацията на български език.

Календарът на културните прояви на общината е богат. Утвърдилият се от 2009 г. насам традиционен Общински етнофестивал „*Пеем, танцуваме и живеем заедно*”, посветен на 8-ми април – Международен ден на ромите събира ежегодно в различните населени места на общината представители на разнообразни изкуства и създава празнична атмосфера за всички жители и гости на общината. Фестивалът е част от Календара за културните прояви на общината. Основната цел на фестивала е на база културата на различните етнически групи да се създаване на предпоставки за единение и представяне на ромската общност като реална и неделима част от българското гражданско общество, да се засили процеса на взаимно опознаване на традициите, обичаите и начина на живот на етносите, съжителстващи в Община „Марица”.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА „МАРИЦА”
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ
ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ,
ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ СИТУАЦИЯ
2014 – 2020 г.

Приоритетни области на действие са:

ПРИОРИТЕТ I: ОБРАЗОВАНИЕ

ПРИОРИТЕТ II: ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

ПРИОРИТЕТ III: ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

ПРИОРИТЕТ IV: ЗАЕТОСТ

ПРИОРИТЕТ V: ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

ПРИОРИТЕТ VI: КУЛТУРА И МЕДИИ

ПРИОРИТЕТ 1 –ОБРАЗОВАНИЕ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Превенция на отпадане от училище на ромските ученици	1.1. Осигуряване на обективни и надеждни инструменти в системата на предучилищното и училищното образование	1.1.1.Осигуряване на редовна посещаемост и задържане в училищата чрез провеждане на целодневна организация на учебния процес за учениците от I до VIII клас; Обучение на учители и служители в средишните училища за прилагане на новия модел „целодневна организация на учебния процес”; Осигуряване на средства за целодневно обучение на учениците от средишните училища (в т.ч. ученици от етнически малцинствени групи)	Община „Марица” МОН РИО училища	2014-2017 2017-2020	250 000	Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица	Брой обхванати лица

<p>2. Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с младежи и възрастни от ромски произход отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция</p>	<p>2.1. Осигуряване на организационно и методическо обучение на неграмотни и слабограмотни лица над 16г.</p>	<p>2.1.1. Предоставяне на продължаващо обучение за лица, навършили 16г и ограмотяване на възрастни роми.</p>	<p>МОН Община „Марица”</p>	<p>2014 - 2017 2017-2020</p>	<p>Проектът е с национален обхват</p>	<p>Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица</p>	<p>Брой обучени лица брой дейности</p>
<p>3. Приобщаване и приемане на родителите-роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.</p>	<p>3.1. Повишаване на ангажимента на родителите и засилване сътрудничеството</p>	<p>3.1.1 Ангажиране на родители на деца и ученици от етническите малцинства в училищни настоятелства, ученически парламенти или обществени съвети</p>	<p>Община „Марица” партньори</p>	<p>2014 – 2017 2017-2020</p>	<p>150 000</p>	<p>Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република</p>	<p>Брой участници</p>

						България Общински бюджет на община Марица	
4.Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда.	4.1. Формиране на интеркултурна компетентност на директори, учители и други педагогически специалисти	4.1.1. Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда. Проект BG051PO001-3.1.03-0001 „Квалификация на педагогическите специалисти” ”	МОН РИО Училища в община „Марица”	2014 – 2017 2017-2020	Проектът е национален	Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица	Брой обучени педагогически специалисти преминали обучение
	4.2. Създаване на условия за равнопоставеност и адаптация на ромските деца и ученици в новата образователна среда	4.2.1. Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца	Община „Марица” Партньори ЦДГ	2014- 2017 2017-2020	200 000	Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми	Брой участници

						<p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	
5. Трайна интеграция на маргинализираните общности, вкл. роми чрез реализация на комплексни мерки и прилагане на интегриран подход	5.1 Подобряване на достъпа до образование чрез въвеждане на разнообразни форми на интеркултурно образование	5.1.1 Работа с ромски семейства за повишаване на мотивацията за записване на децата в детски градини и продължаване на образователния процес в училище	Община „Марица” Партньори ЦДГ, училища	2014 – 2017 2017 – 2020	250 000	<p>Оперативни програми</p> <p>Структурни фондове и Кохезионен фонд</p> <p>Донори и донорски програми</p> <p>Други финансови механизми</p> <p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	Брой включени деца в образователната система
		5.1.2 Общностни кампании и работа в общността за формиране на подкрепяща среда и превръщане на образованието в устойчива ценност	Община „Марица” Партньори ЦДГ, училища	2014 – 2017 2017 – 2020	250 000	<p>Оперативни програми</p> <p>Структурни фондове и Кохезионен фонд</p> <p>Донори и донорски програми</p>	Брой кампании

						Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица	
--	--	--	--	--	--	--	--

ПРИОРИТЕТ 2 – ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1.Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население	1.1Обучение на ромското население за предпазване от най-честите	1.1.1. Здравна консултация за деца и формиране на родителски умения	Община „Марица” Специалисти и медиатори по проект	2014-2017 2017-2020	50 000	Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски	Брой лица участници в дейностите

	заболявания					<p>програми</p> <p>Други финансови механизми</p> <p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	
2. Гарантиране на предоставянето на основни социални услуги и пълни здравни услуги за ромите и други уязвими групи	2.1 Обучение на роми за квалифицирани здравни медиатори		Община Марица Министерство на здравеопазването	2014-2017 2017-2020	100 000	<p>Оперативни програми</p> <p>Структурни фондове и Кохезионен фонд</p> <p>Донори и донорски програми</p> <p>Други финансови механизми</p> <p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	Брой лица

ПРИОРИТЕТ 3 – ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура	1.1. Отреждане на нови територии за жилищно строителство с възможности за деконцентриране на компактните и обособени ромски квартали	1.1.1. Идентифициране на подходящи терени в община „Марица“	Община „Марица“	2014-2017 2017-2020	200 000	<p>Оперативни програми</p> <p>Структурни фондове и Кохезионен фонд</p> <p>Донори и донорски програми</p> <p>Други финансови механизми</p> <p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	Брой терени
		1.1.2. Разширяване на урбанизираната територия и включване на парцелите, застроени без устройствен статут и уреждане собствеността в	Община „Марица“	2014-2017 2017-2020	500 000	<p>Оперативни програми</p> <p>Структурни фондове и Кохезионен фонд</p>	Брой терени

		с.Костиево				<p>Донори и донорски програми</p> <p>Други финансови механизми</p> <p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	
	1.2. Актуализация /изработване на подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени	1.2.1. Актуализация на подробни устройствени планове на съществуващи терени	Община „Марица”, собственици	2014-2017 2017-2020	500 000	<p>Оперативни програми</p> <p>Структурни фондове и Кохезионен фонд</p> <p>Донори и донорски програми</p> <p>Други финансови механизми</p> <p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	Брой терени

	1.3. Проектиране и изграждане на техническа инфраструктура	1.3.1 Изграждане на техническа инфраструктура – водоснабдяване и канализация	Община „Марица”	2014 – 2017 2017-2020	10 000 000	Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица	Брой проекти
	1.4.Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.	1.4.1. Реконструкция и подобряване на енергийната ефективност на училищата	Община „Марица”	2014-2017 2017-2020	5 000 000	Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица	Брой проекти

		1.4.2. Реконструкция и подобряване на енергийната ефективност на ЦДГ	Община „Марица”	2014-2017 2017-2020	3 000 000	<p>Оперативни програми</p> <p>Структурни фондове и Кохезионен фонд</p> <p>Донори и донорски програми</p> <p>Други финансови механизми</p> <p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	Брой проекти
2. Насърчаване на използването на обществени услуги и инфраструктури	2.1. Обучение на роми за квалифицирани медиатори за насърчаване на използването на обществени услуги и инфраструктури от всички групи в уязвимо социално положение	2.1.1. Организиране на срещи, информационни дни, информационни кампании, консултации на терен в махалите с концентрирано ромско население	Община Марица ДБТ „Марица“ Агенция по заетостта МТСП	2014-2017 2017-2020	250 000	<p>Оперативни програми</p> <p>Структурни фондове и Кохезионен фонд</p> <p>Донори и донорски програми</p> <p>Други финансови механизми</p> <p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	Брой обучени лица

ПРИОРИТЕТ 4 – ЗАЕТОСТ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Осигуряване на достъп на ромите до пазара на труда и до различни инструменти и инициативи за самостоятелна заетост. Квалификация и преквалификация на безработни роми, както и на заети роми, в съответствие с професии, търсени на пазара на труда.	1. 1. Повишаване на пригодността за заетост и квалификацията на безработни роми	1.1.1. Разработване и изпълнение на проекти за насърчаване на заетостта : Регионална програма за заетост „Нов избор – развитие и реализация” „Ново начало - от образование към заетост” „Активиране на неактивните лица“ и др.	Община „Марица”, Дирекция „Бюро по труда Марица”,	2014-2017 2017-2020		Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица	Брой разработени проекти Брой включени лица в проектите
2. Насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес	2.1. Стимулиране на икономическата инициатива сред хората от	2.2.1. Помощ и съдействие за оземляване наемане и закупуване на земеделски площи –	МЗХ Община Марица Частни	2014 – 2017 2017-	100 000	Оперативни програми Структурни фондове и	Брой включени лица

	малцинствата за развиване на бизнес и производство в областта на селското стопанство;	общински и частни 2.2.2.Насърчителни и разяснителни срещи-беседи по въпроси за селското стопанство и еврофондове 2.2.3. Организиране на курсове за компетентност	инвеститори Университети и спец. училища	2020		Кохезионен фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица	
--	---	--	---	------	--	---	--

ПРИОРИТЕТ 5 – ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1.Подобряване на ефективността на работа на МКБППМН и обществените възпитатели към	1.1. Периодичен контрол на малолетни и непълнолетни лица върху употребата на алкохол,	1.1.1 Провеждане на разяснителни кампании и беседи по училищата от общината и ромските квартали	Община Марица МКБППМН РПУ към Община Марица	2014-2017 2017-2020	МКБППМН	ЦКБППМН	Брой обществени възпитатели, които работят в мултиетническа среда

нея	наркотици и други упойващи вещества						Брой беседи в ромските квартали Брой срещи на членовете на МКБППМН
		1.1.2.Обучение по права на човека и права на детето в училище;	МОМН Комисия за детето	2014 – 2017 2017-2020	Не са необходими	-	Брой обучени лица Брой проведени обучения
		1.1.3.Подобряване действието на Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни деца чрез включване на представители и от общността или НПО в комисията;	МКБППМН представите ли на общността.	2014 – 2017 2017-2020	Не са необходими	-	Брой обхванати лица и разрешени случаи.
2. Повишаване на качеството на живот и социалното включване	2.1 Подобряване и развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи	2.1.1 Подобряване на информираността сред общностите във връзка с техните задължения и права, като граждани на общината, Република България и Европейския съюз	Община Марица МКБППМН РПУ към Община Марица Партньори	2014 – 2017 2017-2020	150	Оперативн и програми Структурн и фондове и Кохезионен фонд Донори и	

						донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица	
--	--	--	--	--	--	---	--

ПРИОРИТЕТ 6 - КУЛТУРА И МЕДИИ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времени период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
1. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от	1.1. Проучване, съхраняване и популяризиране на ромската култура и фолклор	1.1.1. Популяризиране на ромската култура чрез организиране на общински етнофестивал „Пеем, танцуваме и живеем в	Общини „Марица”	2014-2017 2017-2020	7 000 годишно	Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен	Брой проведени фестивали. Брой участници.

българската национална култура и създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот на различни нива		Община „Марица”, посветен на Международния ден на ромите				фонд Донори и донорски програми Други финансови механизми Държавен бюджет на република България Общински бюджет на община Марица	
2. Включване на ромите и маргинализираните групи в културния живот на Общината	2.1 Повишаване на капацитета на местните и малцинствени групи за участие в основния културен живот на Общината.	2.1.1 Разработване и прилагане на програма за правата и задълженията на общността като равноправни граждани	Община „Марица“ читалища	2014-2020	5 000 годишно	Оперативни програми Структурни фондове и Кохезионен фонд Донори и донорски програми	Брой информационни кампании Бр. информационни материали

						<p>Други финансови механизми</p> <p>Държавен бюджет на република България</p> <p>Общински бюджет на община Марица</p>	
3. Запазване и развитие на културната идентичност на малцинствените общности	3.1 провеждане на кампании и събития за опазване, обновяване и популяризиране на ромската култура						

ПРИОРИТЕТ: ОБРАЗОВАНИЕ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Развита <u>транспортна схема</u> за превоз на децата до учебни заведения	Недостатъчна или пълна липса на мотивация на родителите и на децата от ромски произход за обучение и образование.
Развита <u>образователна мрежа</u> с гарантиран достъп до обучение, включително за малцинствените етноси .	Образователната активност и придобиваната степен на <u>образование</u> сред етническите малцинствени групи са по-ниски, спрямо общността, утежнени от брой необхванати и/или отпаднали от училище.
Въвеждане на подходяща форми за насърчаване на образователната активност и повишаване степента на мотивация за <u>утвърждаване ученето през целия живот</u> .	Незадоволително усвояване на преподавания материал
ПРИОРИТЕТ: ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Разгърната <u>здравна и здравно-осигурителна система</u> с добри възможности и широк спектър на предлаганите услуги за граждани, включително от етническите малцинства .	Извън обхвата на <u>здравната и здравно-осигурителната система</u> остават голям брой, невключени в регистрационен режим, граждани от малцинствен произход с влошен здравен статус.
Висока степен на лична загриженост на малцинственото население по отношение на личното им здраве и здравето на децата от техните семейства	ЧАСТИЧНИ СЛУЧАИ НА НИСКИ НИВА НА ЛИЧНАТА ХИГИЕНА, ГОЛЯМ БРОЙ НЕВКЛЮЧЕНИ ЛИЦА В ЗДРАВНО-ОСИГУРИТЕЛНАТА СИСТЕМА
ПРИОРИТЕТ: ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Развиваща се <u>инфраструктура</u> , която подобрява жизнената среда, включително в местата, населени с компактни малцинствени групи.	Недостатъчен обем на <u>инвестициите</u> за поддържане и изграждане на нова инфраструктура, затрудняващо преодоляването на съществуващите диспропорции в развитието между центъра и периферията, в която живее голяма част от етническите малцинства.

<p>Наличие на процедури за оземляване на безимотни и малоимотни граждани на Общината</p> <p>Наличие на частни общински поземлени имоти с възможност за изграждане на социални жилища за хора от етносите и за хора в неравностойно положение.</p>	<p>Ниска заинтересованост и неглежирано отношение към възможността за озаконяване на незаконнопостроените ромски жилища.</p> <p>Липса на административно облекчени процедури за изграждане на социалните жилища</p> <p>Недостатъчен финансов ресурс</p>
<p>ПРИОРИТЕТ: ЗАЕТОСТ</p>	
<p>СИЛНИ СТРАНИ</p>	<p>СЛАБИ СТРАНИ</p>
<p>Перспективно развиваща се икономика с висок дял на <u>частното производство</u>, където заетостта сред неспещалистите е най - изразена в селското стопанство. Голям брой от населението е ангажирано в производствените процеси на Индустриалните зони на територията на Община Марица</p>	<p><u>Заетостта</u> сред роми и турци е неустойчива и свита в рамките на неквалифицирания трудов пазар, където потребностите на работната сила, като цяло, са най-незадоволени.</p> <p>Временна или сезонна заетост, най-честа ангажираност на малцинствените групи в сивия икономически сектор и работа „на черно“, което води до високи нива на безработица и нейната продължителност</p>
<p>Развитие на вторичен <u>пазар на труда</u> и форми на субсидирана заетост, приоритетно насочени към снижаване нивото на безработица сред икономически активното население от малцинствен произход.</p>	<p>Слабата професионална подготовка ограничава <u>конкурентноспособността</u> на малцинствената работна сила като затруднява реализацията ѝ на местния пазар на труда.</p>
<p>ПРИОРИТЕТ: ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ</p>	
<p>СИЛНИ СТРАНИ</p>	<p>СЛАБИ СТРАНИ</p>
<p>Наличие на <u>по-голям капацитет за привличане на финансов ресурс</u> от европейски и международни програми за решаване на специфични проблеми на ромската общност</p>	<p><u>Бедност</u> и лошо качество на живот за преобладаващото население от малцинствен произход, породени от несигурни и ниски доходи, които свиват потреблението на блага.</p>
<p>Позитивна <u>институционална среда</u> и <u>обществени нагласи</u>, ориентирани към спазване правата на човека и утвърждаване на етническата толерантност.</p>	<p>Не се използват всички възможности на <u>публично-частното партньорство</u> при решаване проблемите, свързани със социалната интеграция на малцинствата.</p>

ПРИОРИТЕТ: КУЛТУРА И МЕДИИ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>Многообразие на достъпни <u>културни институции</u> с добра материална база и богат мултикултурен календар на събития, създаващи благоприятна среда за духовното развитие на етническите малцинства.</p>	<p>Наличие на стереотипи в приемането на ромската култура Затвореността на етноса води до непълното познаване на богатството и многообразието на техните традиции, обичай и културни ценности.</p>

Очаквани резултати 2014-2020:

Усилията на Община „Марица” са насочени към създаване на устойчива схема за сътрудничество между местните институции, представителите на малцинствената общност и неправителствените организации. Изграждането на такова сътрудничество и поддържането на постоянен диалог е предпоставка за реализиране на стратегиите за интеграция, с гаранция за икономически просперитет. Решаването на проблеми на дадената малцинствена общност с помощта на нейни представители, били те от конкретен и/или от общ характер, чрез активни действия за реализиране на съвместни програми, европейски проекти, информиране и превенция са залогът за бъдещо развитие. Конкретно в края на периода на плана за действие се стремим да постигнем:

Повишено качеството на образование на децата от ромския етнос;

- Устойчивост на процеса за интеграция
- Увеличаване на броя на децата, подлежащи на задължително обучение и ДГ
- Увеличаване броя на завършилите начално образование с 20 %
- Осигуряване на безплатни учебници и помагала на всички социално слаби деца
- Увеличаване на посещаемостта на учебните часове от учениците, застрашени от отпадане с 20%
- Ограничаване броя на отпадналите ученици с 10%
- Намаляване на неграмотността сред 16 – 25 годишните млади хора с 40%;
- Своевременна хоспитализация на родилките до 100% родилки в лечебно заведение
- Намаляване на ранните раждания и намаляване на родствениите бракове
- Увеличаване на имунизираните с 30% от подлежащите за имунизация
- Увеличаване на информираността сред ромите с 50%
- Брой ромски семейства обхванати от общинските социални програми – поне 20%
- Брой заети, включени в квалификационни курсове поне 10% от безработните
- Получена професионална квалификация от минимум 20 младежа;

- Повишаване на екологична култура на учениците и младите хора в районите с компактно ромско население;
- Подобен достъп на лицата от етнически малцинства до здравни и профилактични услуги;
- Изграждане и узаконяване на нови жилища, зелени площи и детски площадки;
- Подобряване на техническата инфраструктура в кварталите;
- Съхранена идентичност на малцинствените общности;
- Ограничаване на разпространението на наркотици и проституцията в районите с компактно ромско население;
- Увеличаване на ролята на малцинствените представителства при контрола на противопожарните и аварийни мерки, противообществените и противозаконни прояви в районите с компактно ромско население
- Утвърдена обществена структура за развитието на местната общност;
- Включване на целевите групи при изпълнение на дейностите по НПД.
- Повишена осведоменост на целевите групи за ролята на ЕС и по-специално за популяризиране на добри практики и примери от реализирани проекти в областта на интеграцията на ромите.
- Активизирани местни общности, които са информирани за мерките и дейностите по НПД.

Мониторинг на изпълнението

Оценката на изпълнението на плана за действие се осъществява от Общински съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси (ОССЕИВ) чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка.

Мониторингът се осъществява чрез систематично събиране и анализиране на информация, както и съгласуване на мерките по плановия документ. Община „Марица“ ще включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението.

На база тези функции основните методи на мониторинга са:

- Отчитане на изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана в административен мониторингов доклад.
- Формиране на коригиращи мерки, с оглед изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана
- ОССЕИВ координира и обобщава получената информация в доклад
- Докладът се представя за одобрение пред ОССЕИВ.
- Докладът се приема от Общински съвет

Заклучение

Важен фактор за изпълнението на общинския план за действие е да се организира и толерира включването на всички институции, официално представени ромски организации по места, отделни ромски представители на компактни групи от ромското население, както и НПО.

Последното е съществено за гарантиране на диалог на активното включване на всички лица от ромски произход в обществения живот, общинските и европейски програми с общата цел да се създаде обединяване усилията на всички етноси на територията на Община „Марица” за увеличаване на просперитета и икономическото благоденствие на хората от общината.

Забележка:

**ПЛАНЪТ ЗА ДЕЙСТВИЕ Е ОТВОРЕН ДОКУМЕНТ И ПОДЛЕЖИ НА
АКТУАЛИЗАЦИЯ И ДОПЪЛВАНЕ**